

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Apparatus Doctrinae Sacrae**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 3. Cum Mulieribus, maximè conjugatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38464

6. Suadeat Patribus familias, ut non ipsi modò uni alterive Congregationi (pluribus enim dare non expediat, quia ob domestica negotia satisfacere tot legibus non possunt) dent nomina, sed auctores etiam sint domesticis ad idem faciendum, suisque temporibus eos ad conventus mittant. Ad Confessionem & Communionem, cum leges exigunt, peragendam hortentur.

7. Summoperè illis concordiam mutuam non modò cum uxoribus servandam, sed inter ipsos etiam domesticos procurandam commendet, atque ob id frequenter illis in memoriam revocet tum illam sancti Spiritus sententiam, Prov. 17. *Melior est buccella sicca cum gaudio (& pace) quam domus plena veltimis cum iurgio;* tum tritum illud proverbium: *Concordià res parvacefcent, discordià etiam maxima dilabuntur.* Eundem in finem proderit etiam narrasse sapientissimum illud Sciluri Scytarum Regis factum, qui è vita discessurus, septuaginta, quos habebat filios convocavit, singulisque fasciculum 70. sagittarum colligatarum obtulit, frangereque iussit; quod cum nequiret, singulos singulas sagittas accipere & confringere iussit, quod cum sine labore præstitissent, subjecit: *Ita & vestra potentia, si conjuncti per concordiam manseritis, à nemine frangetur aut superabitur; secus, si per discordiam à vobis ipsis divisi fueritis.* Sententiæ & exempla de pace mutua requisita ad conversationem, reperiuntur supra verbo, *Pax*, in Apparatu.

§. III.

Praxis agendi cum Mulieribus, & maximè Conjugatis.

Cum feminis agendum rarò, breviter, cautè, prudenter. Hæc ut servantur, caveatur in Conversando locus obscurus, & ab omni teste nimis secretus: oculi à fixo aspectu, manus à contactu cohibeantur.

Hinc 1. se severum potius, quam familiarem exhibeat; abstineat à blandis verbis carnalem quandam affectum redolentibus. 2. Non facile credat querelis & lachrymis fœminarum; sed potius adhortetur eas ad patientiam; jubeat inquirere, num causam injuriis, verberibusque dederint. 3. Non habeat fidem, si revelationes & devotiones fingant, sed potius ad observationem mandatorum Dei hortetur. Atque hæc circa mulieres in genere observanda sunt, nunc ad specialia magis descendendum est.

Virtutes ergo uxorum quod attinet. 1. Vehementer ipsis commendabit puram intentionem, ut videlicet finem illum, quem conjugata quæque mulier præfigere sibi deberet, obtinere laborent? Is autem finis est, ut marito sint adjumento in filiis generandis, nutriendis, & educandis, & per hoc debitum amorem & obsequium Deo exhibentes salvæ fiant. Hunc finem indicavit Sapiens Proverb. cap. 32. dum dixit de muliere illa provida. *Quæ sivit lanam & linum, &c.* Per lanam enim externa bona & corruptibilia, per linum verò interna & incorruptibilia seu æterna indicantur.

2. Hortetur illas ad insignem vitæ integritatem & verecundiam; hæ enim virtutes sunt vestis illa, quam sapiens mulier sibi fecit, uti Salomon indicavit, dum dixit, *Byssus & purpura indumentum ejus*, ubi per Byssum propter candorem intelligunt Interpretes innocentiam vitæ, per purpuram verò verecundiam propter colorem rubrum. Certè si sic quarant regnum Dei & justitiam, omnia reliqua, quæ ad se ac familiam sustentandam sunt necessaria, copiosè adjicientur.

3. Moneat, ut etiam atque etiam imitari studeant jam sæpius commemoratam mulierem sapientem, quæ consideravit semitas domus suæ, & panem otiosa non comedit. Ad hujus ergo exemplum otium diligentissimè fugiant, eumque in finem sæpius considerent, quæ tum interiori suæ domui, animæ scilicet; tum exteriori, videlicet familie desint, eaque omnia sollicitè, & optimo, quo possunt modo, procurare studeant.

4. In memoriam illis revocet illam S. Pauli sententiam ad Eph. c. 5. *Sicut Ecclesia subdita est Christo, ita mulieres viris suis in omnibus.* Hortetur itaque illas, ut, sicut Ecclesia triplici potissimum obsequio suum erga Christum amorem probat, scilicet reverentiâ, obedientiâ, patientiâ; Ita his ipsis tribus officiis ipsæ quoque suos sibi maritos demereri studeant.

5. Singulariter illis commendet domesticorum, & liberorum maximè curam; horteturque ad exemplum mulieris sapientis, omnes suos domesticos duplicitibus vestiant, id est, ut tam in virtutis, quam in aliarum artium ac munerum, quibus alere postea sese debebunt, studio eos perficiant.

6. Non minùs illis commendet imitationem illius virtutis, quam in muliere Sapiente Salomon laudavit, dum dixit: *Os suum aperuit sapientia, & lex clementia in lingua ejus*, Proverb. ult. Hortetur itaque illas, ut singulari studio taciturnitati studeant, & domesticos mansuetudine potius, quam imperiis duris atque verberibus ad officium perducere studeant: nam mitibus promisit Christus, quod terram, id est, homines suæ curæ commissos possideri sint.

7. Suadeat, ut cum sapiente muliere accingant fortitudine lumbos suos, & robovent brachium suum, ad plurima incommoda, quæ matrimonii jugum secum ex omni parte affert toleranda; alioqui enim & in hoc, & in futuro seculo miserimas futuras.

8. Denique misericordiam erga pauperes specialiter etiam commendat, ut videlicet & ipsæ cum muliere sapiente manum suam aperiant inopi, & palmas suas extendant ad pauperem; sic enim copiosam domui benedictionem obventuram, juxta illud Servatoris promissum: *Dare & dabitur vobis: Mensuram bonam & confertam, & cogitaram, & superfluentem dabunt in sinum vestrum*, Luca 6. Has profecto virtutes si comparare studerint uxores, verificatur de illis, quod Salomon de muliere sapiente narrat: *Surrexerunt filii ejus, & beatissimam prædicaverunt; vir ejus & laudavit eam: date ei de fructu manuum suarum & laudent eam in portu Operis ejus*, Prov. cap. ult.

Tentationes Conjugatarum ad tria ferè genera revocantur. Primum, & gravissimum ferè est, quod ex maritorum vel severitate, vel violentia, vel negligentia, alique vitii nascitur. Contra hanc tentationem sic eas munit, & 1. suadeat, ut pro maritis suis assiduo Deum, in cujus manu sunt corda hominum, precentur, imitatz prudentem Abigail, quæ marito suo iratum David placavit. 2. Suadeat, ut non in quotidianis duntaxat obsequiis valde diligentes sint, sed extraordinaria charitatis officia erga illos ostendant, v. g. cibos illis gratos præparent, dicantque se speciali affectu erga maritum illos præparasse, omnia verò mandata promptissimè exequantur, &c. sic enim amor maritorum erga ipsas crelect, & suo tempore occasio dabitur, id quod volent, impetrandi, ut in Esthere patet.

3. Suadeat, ut dum maritus ebrius aut iratus est, taceant: imò etiam postero die ab ipso veniam precentur,

non

non aliter, ac si ipse illum offendissent; talis enim dissimulatio & patientia mirè illis mentem mariti devinciet. Certè in plerisque conjugii causa potissima discordiarum est, uxorum garrulitas atque impatientia, uti ingeniosè indicavit Medicus ille, qui uxori, quam maritus quotidie verberabat, remedium petenti, vasculum naturali aquâ plenum obtulit, iubens ut marito irato, hac aquâ os suum impletet & tam diu retineret, donec mariti ira defuerit. sicut enim futurum, ut nunquam vapularet, quod & factum est. Idem indicavit prudenter Chirurgus ille, qui dum ad uxorem vulneribus plenum vocatus esset, primo loco emplastrum ori, nullum alioqui vulnus habenti, applicare voluit, causamque rogatus, respondit, frustra se reliqua vulnera curaturum, nisi hoc foramen priùs obstruxisset & sanasset.

4. Suadeat, ut, dum mariti signa quædam amoris erga ipsas ostendunt, occasionem capient, & suavis verbis rogent, ut deinceps ab hoc vel illo scelere abstineant, ut patienter ferant suos (uxorum) errores, se quoque, si hoc impetraverint, paratissimas ad omnem ipsorum nutum & obsequia fore. Caveant autem, nè unquam maritos, aut increpent, aut cum ipsis litigent, aut omninò manibus certent; nam sic magis in consuetudine eos roborant, atque ad odium & rancorem majorem excitant. Si hæc nihil proficiant, suadeat illis, ut Parochum, vel Virum Religiosum adeant, eumque rogent ut cum marito suo agere, aptisque mediis prudenter applicatis, ad frugem reducere studeant; ipsæ verò interea negotium hoc Deo commendent, proque felicitate ejus successu Communiones aliquot, vel elemosinas, aliaque opera offerant.

5. Si neque hoc remedium efficax fuerit, ad patientiam hortetur, suadeatque, ut ex malo tanto fructum bonum meritorum in cælo ingentium extrahere studeant, nè alioqui & illis objici possit, quod S. Job. suæ uxori objecit & dixit: *Quasi una de stultis mulieribus existi. Si bona de manu Dei suscepisti, mala quare non suscipias?* Profecto enim stultè agunt uxores, quæ impatienter ferunt tales miseras, quia sic & gravius ferunt crucem, & in altera vita nil nisi graves poenas expectare ex ea possunt, cum tamen per patientiam potuissent crucem hanc leviolem reddere, & simul ingens in cælis præmium mereri.

Secundum genus tentationis provenit, ex liberorum & aliorum domesticorum corruptis moribus. Contra has tentationes sic eas muniat Sacerdos. 1. Doceat illas, non nimis graviter apprehendere errores subditorum & liberorum, sed potius considerare eos ut cæcos, ut ægros, quibus minimè irasci, sed cum charitate & condolentia media applicare solemus. 2. Suadeat, ut non quosvis errores mox puniant, sed minores dissimulent, exemplo piscatorum, qui piscis minoris jacturam contemnunt, ut majorem lucentur. Revocet illis in memoriam Dei misericordiam, quam erga ipsas ostendit; & dicat illis: Ecce, an non vos quoque estis filia Dei? & tamen quàm parum impletis mandata illius? si quoties peccatis, mox Pœnam injungeret, quoties jam in Purgatorio, aut inferno essetis? Si ergo vos, quæ ratione polletis, à vobis ipsis impetrare non potestis, ut efficiamini tales, quales esse debetis, quomodo minus à liberis vestris, ratione destitutis hoc exigetis? 3. Hortetur illas, ut cum mansuetudine potius, quàm severitate eos corrigant, nam ut S. Prosper l. i. de vita contempl. ait: *Leniter castigatus exhibet reverentiam castiganti, asperitate autem nimia increpationis offensus, nec in-*

crepationem recipit, nec salutem. Et ut S. Gregorius in Pastor. cap. 35. ait: *Plerumque quos Cruciamena non corrigunt, ab iniquis actibus lenia condementia compescunt.*

Tertium genus tentationis oritur ex sollicitudine, quam de liberis tum alendis, tum necessariâ dote instruendis habent. Contra hanc sic illas muniat Sacerdos. 1. Hortetur illas, ut filios in timore Domini doceant, & exemplo S. Tobia ab infantia faciant, timere Deum; Hanc enim solam esse optimam hæreditatem, quam nemo liberis invitis auferre possit, & cum qua nullum necessarium ad vitam mediorem defectum sint possuri; eam enim si liberis instruxerint, aucter cum S. Tobia ad illos dicere ipsas posse: *Dilecta proles, pauperem quidem vitam gerimus, sed multa bona habebimus, si timuerimus Deum, & receperimus ab omni peccato, & fecerimus bene.* Tob. 4. Ut etiam Deus ipse per Psalmistam dixit: *Non est inopia timoribus eum* Isaia 33.

2. Jubeat illas considerare, quàm liberaliter Deus aves in aère, feras in sylvis nutriat, quantum magis ergo hominibus pretioso ipsius Sanguine redemptis necessarium victum non negabit?

3. Jubeat item meminisse, quod non tam ipsarum, quàm etiam Dei filii sint liberi earum; imo magis Dei, ut qui corpus & animam dederit, si ergo ipse tantopere sollicitus sunt pro liberis, neque illos unquam fame perire sinerent, quanto major de talibus liberis cura ab ipso Deo expectanda erit?

4. Ostendat illis, quantum periculum & damnum liberis & sibi ipsis creent, si amplam nimis hæreditatem parent; sibi quidem, dum interea salutem suam & celestes divitias comparare negligunt, pro quo tamen ipso labore exiguas à liberis gratias referent, sed potius efficiant, ut & in vita mortem ipsarum illi assiduo desiderant (quo citius paratâ hæreditate fruatur) post mortem verò convivium instituunt, & per turpem decoctionem hæreditatis, notam parentibus mortuis injurant, pro honore & levamine quod per tantos vitæ labores expectabant.

§. IV.

Praxis Viduas instruendi.

Explicandum Viduis, quod cum marito careant, debeant se Christo offerre, & illum in Sponsum accipere. Suadeat ut Christo pro dote offerant has quatuor virtutes. 1. Insignem vitæ honestatem, qua studeant Christo soli placere, & ab eo vicissim amari. 2. Constantium studium Orationis: per hanc enim sponso suo familiares fient, nec aliorum colloquia ambient. 3. Patientiam, quâ æquo animo ferant miseras & desolationes quas seculum affert status viduitatis. 5. Charitatem erga liberos & domesticos, quâ tum necessaria illis provideant, tum in pietate & bonis moribus benignè instituant.

Tentationes quædam propriæ sunt Viduis, contra quas à Sacerdote muniri debent.

Prima tentatio oritur ex mariti morte; contra quam sic eas muniat Sacerdos. 1. Ostendat, merito sperari posse se, maritum inter Electos annumeratum esse, proinde, si verè illum dilexerint, gaudere magis ipsas debere, quod ille ex carcere corporis liberatus, & ab exilio revocatus in patriam, omni deliciarum genere affluentem fuerit.

2. Declaret etiam illis, melius sic provisam fore à marito, si enim, cum in terris viveret, tantâ curâ uxori & liberis necessaria providebat, quanto magis in cælis

Arde
kin

Theo
logia

D. 117
2. 5